

dr hab. inż. arch. Bogusław Szuba, prof. ucz.
Wydział Nauk Technicznych
Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Nysie

Nysa, 17.05.2024r

RECENZJA

pracy doktorskiej mgr inż. arch. Moniki Jaszek pt:
**Znaczenie architektury terenów nadrzecznych dla współczesnych miast w kontekście
paradygmatu zrównoważonego rozwoju. Optymalizacja strategii projektowych.**

Promotor: **dr hab. inż. arch. Beata Majerska Pałubicka, prof. PŚ**

Na podstawie uchwały Rady Dyscypliny Architektura i Urbanistyka Wydziału Architektury Politechniki Śląskiej nr 8/2024

1. Charakterystyka i ocena redakcji tytułu pracy oraz układu rozprawy doktorskiej

Tytuł pracy doktorskiej **Znaczenie architektury terenów nadrzecznych dla współczesnych miast w kontekście paradygmatu zrównoważonego rozwoju. Optymalizacja strategii projektowych** trafnie określa charakter i przedmiot rozprawy.

Struktura pracy przedstawia się następująco:

Rozdział I - Wprowadzenie (str.5-20) zawiera:

- wstęp,
- przedmiot badań;
- cel pracy, hipotezę, pytania badawcze,
- zakres badań, strukturę pracy,
- metody badawcze,
- uzasadnienie wyboru tematu, problem badawczy,
- stan wiedzy.

Rozdział II (str. 21-134) – Badania ogólne - zawiera:

- historyczne i współczesne wskazujące na wzajemne relacje miasto-rzeka,
- dotyczące znaczenia rozwiązań architektoniczno-urbanistycznych nadrzecznych obszarów centralnych dla współczesnych miast,
- wskazujące na zagrożenia lokalne i globalne dla nadrzecznych obszarów centralnych współczesnych miast,

- odnoszące się do kształtowania nadrzecznych obszarów centralnych współczesnych miast w kontekście zrównoważonego rozwoju,
- wnioski cząstkowe z badań ogólnych.

Rozdział III (str. 135- 266) - Badania szczegółowe - dotyczą:

- wyłonienia przykładów do badań szczegółowych,
- badań szczegółowych przeprowadzonych dla ww. przykładów,
- zestawienia danych oraz wyników badań w formie katalogu,
- analizy i oceny przeprowadzonych badań,
- wniosków z badań szczegółowych.

Rozdział IV (str. 267- 288) – Podsumowanie – określa:

- znaczenie rozwiązań architektoniczno-urbanistycznych nadrzecznych obszarów centralnych dla współczesnych miast dwubrzeżnych w Polsce posiadających strukturę miasta historycznego – wyznaczenie wytycznych projektowych dla tych rozwiązań w kontekście zrównoważonego rozwoju,
- optymalizację strategii projektowych podejmowanych podczas transformacji nadrzecznych obszarów centralnych współczesnych miast dwubrzeżnych w Polsce posiadających strukturę miasta historycznego w kontekście zrównoważonego rozwoju,
- weryfikację założonej hipotezy i odpowiedzi na postawione pytania badawcze.

Pozostałą część pracy (str. 289-312) stanowi bibliografia, netografia, spisy rycin, tabel, słownik pojęć oraz streszczenia w języku polskim i angielskim

Zakres pracy, jej struktura, zostały przez Autorkę przedstawione w formie schematu na str.13.

Określony powyżej układ pracy oceniam pozytywnie, jest on czytelny, poszczególne elementy pracy wzajemnie się uzupełniają i zachowują względem siebie zrównoważone proporcje.

2. Ocena zastosowanego piśmiennictwa w ramach rozprawy doktorskiej

W bibliografii pracy przytoczono 142 pozycje literaturowych, 107 pozycji netograficznych oraz 189 pozycji innych źródeł stanowiących określone źródła fotograficzne, dokumentacji projektowych oraz dokumentów formalno-prawnych. Biorąc pod uwagę dobór źródeł, różnorodność zagadnień, a także zakres ilościowy, w ocenie opiniującego, zebrane pozycje literaturowe, internetowe i pozostałe stanowią wyczerpującą bazę piśmiennictwa zastosowanego przez Doktorantkę w przedstawionej pracy naukowej.

3. Wskazanie celu pracy Doktorantki

Celem realizacji badań jest:

1. *Określenie znaczenia rozwiązań architektoniczno-urbanistycznych nadrzecznych obszarów centralnych dla współczesnych miast dwubrzeżnych, polskich, posiadających strukturę historycznego miasta – sprecyzowanie wytycznych projektowych dla tych rozwiązań w kontekście zrównoważonego rozwoju.*
2. *Optymalizacja strategii projektowych podejmowanych podczas transformacji nadrzecznych obszarów centralnych współczesnych miast dwubrzeżnych, polskich, posiadających strukturę historycznego miasta w kontekście zrównoważonego rozwoju.*

Dla tak sprecyzowanych celów, Autorka przyjęła hipotezę i postawiła pytania badawcze umożliwiające realizację założonych celów.

HIPOTEZA

Kierunki transformacji nadrzecznych obszarów centralnych, zlokalizowanych we współczesnych miastach dwubrzeżnych, polskich, posiadających strukturę historycznego miasta, podążają za paradygmatem zrównoważonego rozwoju.

Poza powyższym Doktorantka postawiła 7 pytań badawczych;

1. *Czy można wskazać różnice pomiędzy znaczeniem obszarów nadrzecznych dla współczesnych miast w porównaniu z znaczeniem obszarów nadrzecznych dla miast w przeszłości?*
2. *Jakie są zagrożenia dla współczesnych miast względem ich obszarów nadrzecznych oraz czy obszary nadrzeczne mogą wpływać na neutralizację występujących zagrożeń we współczesnych miastach?*
3. *Jakie można wskazać lokalne i globalne zagrożenia dla nadrzecznych obszarów centralnych współczesnych miast?*
4. *Jakie znaczenie posiadają nadrzeczne obszary centralne dla współczesnych miast oraz jakie znaczenie tych obszarów wpływa na spełnienie kryteriów zrównoważonego rozwoju?*
5. *Jakie kryteria projektowe mają istotne znaczenie dla kształtowania nadrzecznych obszarów centralnych współczesnych miast w kontekście paradygmatu zrównoważonego rozwoju?*
6. *Jakie podejście projektowe postulowane jest dla optymalizacji strategii projektowych podejmowanych podczas transformacji nadrzecznych obszarów współczesnych*

miast w kontekście paradygmatu zrównoważonego rozwoju?

- 7. Jakie dokumenty powinny zostać opracowane w pierwszej kolejności dla spełnienia postulatów zrównoważonego rozwoju w ukształtowaniu nadrzecznych obszarów centralnych współczesnych miast?*

oraz 2 pytania pomocnicze:

- 1. Jakie rozwiązania architektoniczno-urbanistyczne obszarów nadrzecznych współczesnych miast wpływają na spełnienie kryteriów zrównoważonego rozwoju?*
- 2. Czy dla spełnienia kryteriów zrównoważonego rozwoju, transformacje nadrzecznych obszarów centralnych współczesnych miast wymagają objęcia opracowaniem całego układu hydrograficznego znajdującego się w granicach terytorialnych miasta?*

1. Ocena zastosowanych metod badawczych

Doktorantka stosuje w pracy kilka metod badawczych: logicznej argumentacji, heurystyczną prognostyczną, in situ, analizy literaturowej oraz metodę wielokrotnego studium przypadku (str.14). Postawiony problem badawczy uzasadnia szerokie stosowanie różnych metod badawczych.

Wyszczególnione metody zostały przyporządkowane do poszczególnych części merytorycznych pracy (str. 15).

Recenzent nie wnosi zastrzeżeń co do metod oraz technik badawczych stosowanych przez Autora pracy.

2. Ocena części rozprawy doktorskiej dotyczącej omówienia wyników badań

Omówienie wyników badań zawarto w podsumowaniu pracy. Autorka przedstawia bardzo rozległy zakres wniosków wynikających z przeprowadzonych analiz dotyczących podjętej przez nią problematyki. Wnioski zostały wyprowadzone zarówno w formie cząstkowej (dla poszczególnych działów tematycznych) jak też w formie ogólnej (dla poszczególnych rozdziałów oraz w podsumowaniu końcowym). Autorka, w wyniku przeprowadzonych analiz dokonała szczegółowej odpowiedzi na postawione we wstępie pracy pytania badawcze.

3. Informacje dotyczące praktycznego zastosowania uzyskanych wyników badań

Praca w znaczącej mierze ma charakter poznawczy. Badania przykładów zawartych zarówno w części ogólnej jak i szczegółowej pracy, poza stroną merytoryczną podjętej problematyki, stanowią bogaty zbiór zebranej wiedzy dotyczącej współczesnego traktowania obszarów nadrzecznych, ich powiązań z systemami zieleni miasta, przekształcania starych i formowania nowych funkcji środowiska zbudowanego znajdującego się w przestrzeni oddziaływań cieków wodnych. Praca stanowi poważny materiał studialny dla wszystkich decydentów kształtowanego środowiska człowieka, pomocny w podejmowaniu różnorodnych decyzji przestrzennych. Zdaniem recenzenta może także być cennym zasobem wykorzystywanym do opracowywania wykładów, prowadzonych nie tylko na kierunku architektura i urbanistyka, ale również zarządzanie, ochrona środowiska, itp. Postulowane przez Autorkę pracy wprowadzenie nowej strategii rozwoju i zagospodarowania miasta opartego o Zintegrowany Błękitno-Zielony Systemu Miasta (ZBZSM) jest propozycją godną rozpatrzenia, może nawet koniecznością wprowadzenia i jej sformalizowania poprzez obowiązujące Polsce prawo.

4. Ocena, czy rozprawa doktorska stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego

Praca jest efektem oryginalnego podejścia autorskiego do badanej problematyki. Sposób prowadzenia rozważań oraz wyprowadzone wnioski poszerzają wiedzę w dyscyplinach architektura i urbanistyka, inżynieria środowiska a także naukach o zarządzaniu.

5. Stosowana terminologia

Autorka posługuje się w pełni akceptowalną terminologią, stosuje proste zrozumiałe słownictwo. Niektóre pojęcia, być może nieznane dla wszystkich, Autorka wyjaśnia w słowniku pojęć zamieszczonym na końcu pracy.

6. Ocena czy rozprawa doktorska prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w dyscyplinie albo dyscyplinach oraz umiejętność prowadzenia pracy naukowej

Praca jest świadectwem głębokiej wiedzy teoretycznej Doktorantki w prezentowanej dyscyplinie architektura i urbanistyka stanowi podstawę do konkluzji o umiejętności prowadzenia prac naukowych przez Kandydatkę w przyszłości.

7. Pozostałe uwagi recenzenta

Praca została wykonana z ogromnym wkładem staranności, opatrzona trafnie dobranymi rysunkami, ikonami, rzetelnie opracowanymi tabelami. W pewnej mierze, praca może stanowić katalog reprezentatywnych rozwiązań związanych z przekształceniami obszarów nadrzecznych w przestrzeni miast.

8. Wniosek końcowy

Kandydatka podjęła w pracy aktualną problematykę poszukiwań twórczych mających na celu zrównoważone kształtowanie środowiska człowieka, w szczególności związane z obszarami nadrzecznych miast. Zakres przedmiotowy pracy, systematyka prowadzonych badań, sposób uporządkowania wyników naukowych opiniowanej rozprawy doktorskiej pozwala wpisać ją jako wartościową pozycję w literaturę przedmiotu.

Autorka przedstawia szereg interesujących rozwiązań przekształceń obszarów nadrzecznych miast, które mogą stać się inspiracją dla dalszych poszukiwań. Recenzent dopatruje się szeregu uogólnień, które dla teorii i praktyki przekształcania obszarów nadrzecznych stanowią istotne znaczenie.

Rozprawa doktorska Pani mgr inż. arch. Moniki Jaszek zatytułowana: „Znaczenie architektury terenów nadrzecznych dla współczesnych miast w kontekście paradygmatu zrównoważonego rozwoju. Optymalizacja strategii projektowych”, wykonana pod kierunkiem dr hab. inż. arch. Beaty Pałubickiej Majerskiej, prof. PŚ spełnia aktualne wymagania stawiane pracom doktorskim.

Recenzent wnioskuje o dopuszczenie Kandydatki do publicznej obrony przedmiotowej pracy doktorskiej.

Podpisano odręcznie przez autora

dr hab. inż. arch. Bogusław Szuba, prof. uczelni